

በፖለቲካ አገልግሎት ድርጅቶች በኩል ወደ አገር ለሚገቡና ከአገር
ለሚወጡ ዕቃዎች ተፈጻሚ የሚሆን የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት መመሪያ
ቁጥር **170/2013**

ገቢዎች ሚኒስቴር
ግንቦት 2011 ዓ.ም

በፖስታ አገልግሎት ድርጅቶች በኩል ለሚገቡና ለሚወጡ ዕቃዎች ተፈጻሚ የሚሆን የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት መመሪያ ቁጥር 170/2013

በፖስታ አገልግሎት ድርጅቶች በኩል ወደ ሀገር የሚገቡና ወደ ከአገር የሚወጡ በፖስታ ጥቅል ዕቃዎች ላይ ተፈጻሚ የሚሆን የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት አፈጻጸም መመሪያ ማውጣት አስፈላጊ በመሆኑ፤

የፖስታ አገልግሎት ድርጅቶች ወደ አገር ውስጥ በሚገቡና ከአገር በሚወጡ ዕቃዎች ላይ ቀረጥ እና ታክስ እንዲሰበስቡ የውክልና ሥልጣን መስጠት በማስፈለጉ፤

የገቢዎች ሚኒስቴር በጉምሩክ አዋጅ 859/2006 አንቀጽ 180/2 በተሰጠው ስልጣን መሠረት ይህንን የአፈጻጸም መመሪያ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ መመሪያ “ በፖስታ አገልግሎት ድርጅቶች በኩል ለሚገቡና ለሚወጡ ዕቃዎች ተፈጻሚ የሚሆን የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት መመሪያ ቁጥር 170/2013 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

ለዚህ መመሪያ አፈጻጸም ሲባል፡-

- 1) “ወኪል” ማለት በፖስታ ጥቅል ዕቃዎች ላይ ቀረጥና ታክስ እንዲሰበስብ በኮሚሽኑ ውክልና የተሰጠው የፖስታ አገልግሎት ሥራን የሚያከናውን ማንኛውም ሰው ነው፡፡
- 2) “የፖስታ ጥቅል ዕቃዎች” ማለት በፖስታ አገልግሎት ድርጅቶች በኩል ወደ አገር የሚገቡ ወይም ከአገር የሚወጡ ወይም የሚተላለፉ የፖስታ ጥቅል ዕቃዎች ናቸው፡፡
- 3) “የመግባቢያ ስምምነት” ማለት በኮሚሽኑ እና በፖስታ አገልግሎት ድርጅቶች መካከል የሚፈረም የስምምነት ሰነድ ነው፡፡
- 4) “የተከለከለ ዕቃ” ማለት በኢትዮጵያ ሕግ ወይም ኢትዮጵያ ባፀደቀቻቸው አለም አቀፍ ስምምነቶች መሠረት ወደ አገር እንዳይገባ፤ ከአገር እንዳይወጣ ወይም እንዳይተላለፍ የተከለከለ ማንኛውም ዕቃ ነው፤
- 5) “ገደብ የተደረገበት ዕቃ” ማለት በሕግ በተደነገገ ሥነ-ሥርዓት መሠረት ሥልጣን ባለው አካል በተሰጠ ፈቃድ ካልሆነ በስተቀር ወደ አገር እንዳይገባ ወይም ከአገር እንዳይወጣ ወይም እንዳይተላለፍ ገደብ የተደረገበት ዕቃ ነው፤

- 6) “የወል ጊዜያዊ የጉምሩክ ዕቃ ማከማቻ” ማለት ወደ አገር ውስጥ የሚገቡ ወይም ከአገር የሚወጡ ወይም ተላላፊ የፖስታ ጥቅል ዕቃዎች ለተላክለት ሰው እስኪተላለፉ ወይም እስከ መዳረሻ ቦታ እስኪላኩ ወይም ወደ መንግስት የጉምሩክ መጋዘን እስኪዛወሩ ድረስ በጊዜያዊነት ተከማችተው የሚቆዩበት መጋዘን ነው።
- 7) “የጭነት መግለጫ” ማለት የዕቃው ላኪ፣ ተቀባይ፣ የዕቃው ዓይነት፣ መጠን፣ መለኪያ፣ ክብደትና ብዛት ፣ እንዲሁም የዕቃው ዋጋና የዲክላራሲዮን ቁጥር የሚገለጽበት መግለጫ ነው።
- 8) “የጉምሩክ ቁጥጥር” ማለት የጉምሩክ ህጎች መከበራቸውን ለማረጋገጥ በኮሚሽኑ የሚፈፀም ዕቃን የመፈተሽ፣ ሰነድን እና ቃል የተገባለትን የሂሣብ መግለጫና መዛግብትን የመመርመር ተግባር ነው።
- 9) “የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት ኮድ (Customs Procedure Code)” ማለት በገቢና ወጪ እቃዎች ላይ አግባብነት ያላቸውን ሕጎች ለማስፈፀም፣ መረጃዎችን በአግባቡ ለመመዝገብና ለመያዝ እንዲሁም የደንበኞችን አገልግሎት እንደየአግባቡ ለያይቶ ለመስጠት እንዲቻል በዲክላራሲዮን ላይ ለተመዘገቡት እቃዎች የሚሰጥ መለያ ቁጥር ነው።
- 10) “አዋጅ” ማለት የጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 859/2006 (እንደተሻሻለው) ነው።
- 11) “ኮሚሽን ” ማለት የጉምሩክ ኮሚሽን ነው።
- 12) ሊሎች በዚህ መመሪያ ትርጉም ያልተሰጣቸው ቃላቶችና ሀረጎች በአዋጁ የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ፤

3. የገቢ ፖስታ ጥቅል ዕቃዎች የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት አፈፃፀም

- 1/ ለጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት አፈፃፀም ሲባል ወደ አገር ውስጥ የሚገቡ የፖስታ ጥቅል ዕቃዎች እንደሚከተለው ይመደባሉ፡-
 - ሀ) ለቤተሰብ ወይም ለግል ፍጆታ ወይም መጠቀሚያ በፖስታ ጥቅል ወደ አገር ውስጥ የሚገቡ ዕቃዎች፤
 - ለ) በድርጅቶች ለንግድ አገልግሎት ወይም ለእርዳታ ዓላማ ወደ አገር ውስጥ የሚገቡ የፖስታ ጥቅል ዕቃዎች፤
 - ሐ) ተላላፊ የፖስታ ጥቅል ዕቃዎች ናቸው።
- 2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) (ሀ) የተመለከቱት ዕቃዎች
 - ሀ) በጉምሩክ አስተላላፊዎች በኩል ዲክላራሲዮን መሙላት ሳያስፈልግ በኤሌክትሮኒክስ የመፈተሽ መሳሪያዎች(X-Ray Machine)እና በጉምሩክ አካላዊ ፍተሻ

እየተደረገባቸው ወደ አገር ውስጥ ሲገቡ ይችላሉ፤

- ለ) በፖስታ ጥቅል ወደ አገር ውስጥ የሚገቡ ደብዳቤዎች፣ ሰነዶችና ዕቃዎች አካላዊ ወይም በኤሌክትሮኒክስ የመፈተሻ መሳሪያዎች(X-Ray Machine) እየተፈተሹ ቀረጥና ታክስ የሚከፈልበት ዕቃ አለመኖሩ እየተረጋገጠ ለፖስታ አገልግሎት ድርጅቶች በቀጥታ ይተላለፋሉ፤
- ሐ) በኤሌክትሮኒክስ የመፈተሻ መሳሪያዎች (X-Ray Machine) ሲፈተሹ ቀረጥና ታክስ የሚከፈልባቸው ዕቃዎች በፖስታ ጥቅሉ ውስጥ መኖራቸው ሲረጋገጥ አካላዊ ፍተሻ ተደርጎባቸው በፍተሻ ሪፖርቱ መሰረት ዕቃዎቹ ገደብ ወይም ክልከላ ያልተደረገባቸው መሆኑ ተረጋግጦና በጉምሩክ ተመዝግበው በዕቃዎቹ ላይ ሊከፈል የሚገባው ቀረጥና ታክስ ከተሰላ በኋላ የክፍያ ማስታወቂያ ለፖስታ አገልግሎት ድርጅቶች ከዕቃዎቹ ጋር ይላክላቸዋል፤
- መ) በዚህ ንዑስ አንቀጽ ፊደል ተራ (ሐ) መሰረት ዕቃ የተላከላቸው የፖስታ አገልግሎት ድርጅቶች ዕቃውን መረከብ የሚችሉት ዕቃዎቹን ከጉምሩክ ከመረከባቸው በፊት የዕቃዎቹን ቀረጥና ታክስ በመክፈል ወይም የባንክ ዋስትና በማስያዝ ይሆናል፤
- ሠ) በዚህ ንዑስ አንቀጽ ፊደል ተራ (መ) የተደነገገው ቢኖርም ዕቃው የተላከላቸው ግለሰቦች የፖስታ አገልግሎት ድርጅት መልክት እንደደረሳቸው የዕቃውን ቀረጥና ታክስ በመክፈል ወይም የባንክ ዋስትና በማስያዝ ዕቃውን መረከብ ይችላሉ፡፡
- 3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) (ለ) የተመለከቱት ዕቃዎች ወደ አገር ውስጥ ሲገቡ በወኪሉ አማካኝነት አስፈላጊ ሰነዶች ተሟልተው የጉምሩክ ዲክላራሲዮን ከቀረበ እና የጉምሩክ ስነ-ስርዓት ከተፈጸመ በኋላ ዲክላራሲዮን አቅራቢው ለገቢ ዕቃዎቹ የሚከፈለውን ቀረጥና ታክስ በመክፈል ዕቃዎቹን ይረከባል፡፡
- 4/ ተላላፊ የፖስታ ጥቅል ዕቃዎች ወደ አገር ውስጥ ሲገቡ የፖስታ አገልግሎት ድርጅት ለኮሚሽኑ በማሳወቅና በተፈቀደለት የተለየ መጋዘን በማቆየት በህግ በተቀመጠው ጊዜ ውስጥ ዕቃውን ወደ መዳረሻው አገር ማስተላለፍ አለበት፡፡

4. የወጪ ፖስታ ጥቅል ዕቃዎች የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት አፈፃፀም

- 1/ ለዚህ አንቀጽ አፈጻጸም ሰባል የወጪ ፖስታ ጥቅል ዕቃዎች እንደሚከተለው ይመደባሉ፡-
- ሀ) ለቤተሰብ ወይም ለግለሰብ ፍጆታ ወደ ውጭ የሚላኩ ዕቃዎች፤
- ለ) ለንግድ ወይም ለሌላ ዓላማ ወደ ውጭ የሚላኩ ዕቃዎች፤

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንጻ (1) (ሀ) የተመለከቱት ዕቃዎች በፖስታ ጥቅል ከአገር በሚወጡበት ጊዜ የፖስታ አገልግሎት ድርጅቱ ዕቃው በመመሪያ በተወሰነው ዓይነትና መጠን ልክ መሆኑን በማረጋገጥ ለመውጫ የጉምሩክ ጣቢያ ማቅረብ አለባቸው።

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) (ለ) የተመለከቱት ዕቃዎች በፖስታ ጥቅል ከአገር በሚወጡበት ጊዜ ላኪው ወይም ወኪሉ ዕቃውን ለጉምሩክ በማቅረብ አስፈላጊ ሰነዶችን አሟልቶ የጉምሩክ የወጪ ዕቃ ዲክላራሲዮን በመሙላት እና የጉምሩክ ስነ-ስርዓት በመፈጸም ከጉምሩክ የሚሰጠውን ማስረጃ ለፖስታ አገልግሎት ድርጅት ያስረክባል።

5. ገደብ ወይም ክልከላ ስለተደረገባቸው የፖስታ ጥቅል ዕቃዎች

የፖስታ አገልግሎት ድርጅቶች ወይም የፖስታ ጥቅል ዕቃዎችን የሚረከቡ ግለሰቦች ወይም ድርጅቶች ዕቃውን በሚረከቡበት ጊዜ፡-

ሀ) ገደብ የተደረገበት ከሆነ ጉምሩክ በፖስታ አገልግሎት ድርጅት ወይም በተቀባዩ ግለሰብ ከተቆጣጣሪ መሥሪያ ቤት የቀረበለትን ፈቃድ ከተቀበለ በኋላ ለእያንዳንዱ የፖስታ ጥቅል ዕቃ የቀረጥና ታክስ ስሌት ሰርቶ ከክፍያ ማስታወቂያ ጋር ዕቃውን በጉምሩክ ማሸጊያ አሽጎ ለፖስታ አገልግሎት ድርጅት ያስተላልፋል፤ ወይም ከተረካቢው ቀረጥና ታክስ በመሰብሰብ ዕቃውን ለባለቤቱ ያስተላልፋል።

ለ) ዕቃው ወደ አገር ውስጥ እንዳይገባ ወይም ከአገር እንዳይወጣ የተከለከለ ከሆነ የፖስታ አገልግሎት ድርጅቱ ዕቃውን ለጉምሩክ ጣቢያ ያስረክባል።

6. ተመልሰው ስለሚላኩ የፖስታ ጥቅል ዕቃዎች

1/ የፖስታ አገልግሎት ድርጅቱ ባለቤት ወይም ህጋዊ ተረካቢ ያልተገኘላቸውን የፖስታ ጥቅል ዕቃዎች ለጉምሩክ በማሳወቅ ያለምንም የአገልግሎት ክፍያ ዕቃውን መልሶ ይልካል።

2/ የዕቃው ባለቤት ወይም ህጋዊ ተረካቢ የፖስታ ጥቅል ዕቃውን ለመረከብ ፈቃደኛ ባለመሆኑ ምክንያት ዕቃው ወደ መጣበት የሚመለስ ከሆነ የፖስታ አገልግሎት ድርጅቱ በጉምሩክ አዋጅ በተቀመጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ የቀረጥና ታክሱን አምስት በመቶ የአገልግሎት ክፍያ በመክፈል ዕቃውን ወደ መጣበት አገር ይመልሳል።

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሰረት ያልተፈጸመ እንደሆነ የፖስታ አገልግሎት

ድርጅቱ ዕቃውን ለጉምሩክ ያስረክባል፤ ጉምሩክም በዚሁ አግባብ ዕቃውን በመረከብ በዕቃ አወጋገድ መመሪያ ድንጋጌዎች መሰረት ያስወግዳል።

7. ዋስትና ስለማስያዝና ቀረጥና ታክስ ስለመክፈል

- 1/ ማንኛውም የፖስታ አገልግሎት ድርጅት ከኮሚሽኑ ጋር በሚገባው የመግባቢያ ስምምነት መሰረት ወደ አገር ውስጥ በሚገቡ የፖስታ ጥቅል ዕቃዎች ላይ ለሚከፈለው ቀረጥና ታክስ ጠቅላላ የባንክ ጋራንቲ ወይም አስገዳጅ የኢንሹራንስ ቦንድ ማቅረብ አለበት።
- 2/ የፖስታ አገልግሎት ድርጅቱ በመግባቢያ ስምምነቱ በሚወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ ወደ አገር ውስጥ ለሚገቡ የፖስታ ጥቅል ዕቃዎች ቀረጥና ታክስ ይከፍላል።
- 3/ የፖስታ አገልግሎት ድርጅቱ ለፖስታ ጥቅል ዕቃዎች ቀድሞ የቀረጥና ታክስ የክፈለ እንደሆነ ወይም የባንክ ዋስትና እንደሆነ ከዕቃው ባለቤት ወይም ህጋዊ ተረካቢ የክፈለው ቀረጥና ታክስ ወይም የባንክ ዋስትና ልክ የመስብሰብ መብት ይኖረዋል።
- 4/ የፖስታ አገልግሎት ድርጅቱ ከኮሚሽኑ ጋር የመግባቢያ ስምምነት ያልፈረመ እና ዋስትና ያላቀረበ የፖስታ አገልግሎት ድርጅት የፖስታ ጥቅል ዕቃዎችን ከጉምሩክ መረከብ የሚችለው ቀረጥና ታክስን ወዲያውኑ በመክፈል ብቻ ይሆናል፤
- 5/ የፖስታ አገልግሎት ድርጅቱ በስምምነቱ መሰረት ቀረጥና ታክስ ያልከፈለ እንደሆነ ባልተከፈለው ቀረጥና ታክስ ልክ ካስያያዘው ጠቅላላ ዋስትና ላይ ተቀንሶ ገቢ ይደረጋል።

8. የኮሚሽኑ ሥልጣንና ኃላፊነት

- 1/ የጉምሩክ ህጎችን ለማስፈጸም ሲባል የፖስታ ዕቃዎችን የዕቃው ባለቤቱ ወይም ህጋዊ ወኪሉ ወይም የፖስታ ድርጅቱ ተወካይ ባለበት መክፈትና መመርመር ይችላል።
- 2/ ለጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት አፈጻጸም አስፈላጊ የሆኑና በየጊዜው በራሱም ሆነ በተጓዳኝ መስሪያ ቤቶች የሚወጡ አዋጆች፣ ደንቦች፣ መመሪያዎችንና የአስራር ስርዓቶችን እንዲሁም ሌሎች አግባብነት ያላቸውን ሰነዶች ለፖስታ አገልግሎት ድርጅቶች በወቅቱ ያስተላልፋል።
- 3/ ከፖስታ አገልግሎት ድርጅቶች ለሚቀርቡ ወቅታዊ ጥያቄዎች መያዊ ማብራሪያ እና ድጋፍ ይሰጣል፤

4/ ኮሚሽኑ ለፖስታ አገልግሎት ድርጅቱ ለወኪሉ የሰጠው ስልጣን ወይም ውክልና ዝርዝር አፈጻጸም ሕግን የተከተለ መሆኑን ለማረጋገጥ የክትትል እና የቁጥጥር ስርዓት በመዘርጋት ያስፈጽማል።

5/ የፖስታ አገልግሎት ድርጅቱ የተሰጠውን ኃላፊነት መወጣት ያልቻለ መሆኑ ሲረጋገጥ ኮሚሽኑ ስምምነቱን ያለቅድመ ሁኔታ ሊሰርዝ ይችላል።

9. የፖስታ አገልግሎት ድርጅቶች ኃላፊነትና ተግባር፡-

የፖስታ አገልግሎት ድርጅቱ፡-

- 1/ የፖስታ ጥቅል ዕቃ እሽጎች የጉምሩክ ሹም በሌለበት እንዳይከፈቱ ተገቢውን ጥንቃቄ ያደርጋል፤ የጉምሩክ ስነስርዓት ለመፈጸም የሚያስችሉ (ለገቢና ወጪ ፖስታ ጥቅል) ሰነዶችን አደራጅቶ ለጉምሩክ ያቀርባል።
- 2/ በስምምነት ሰነዱ መሰረት አስፈላጊ ማስረጃዎችን አደራጅቶ በመያዝ ወቅታዊ ሪፖርት ለጉምሩክ ያቀርባል።
- 3/ ከጉምሩክ የሚሰጠውን ወሳኔ መሰረት በማድረግ ከፖስታ ጥቅል ዕቃዎች ላይ እንዲሰበሰብ የተወሰነውን ቀረጥና ታክስ በመሰብሰብ በስምምነቱ ጊዜ ውስጥ ለኮሚሽኑ ገቢ ማድረግ አለበት፤
- 4/ ከኮሚሽኑ ጋር በመሆን በስምምነቱ በሚወሰነው ጊዜ መሰረት ተንጠልጣይ ሂሳብ የማስታረቅ ሥራዎች ያከናውናል፤
- 5/ ወደ ውጪ አገር የሚላኩ ዕቃዎች እና የላኪዎች ዝርዝር ማስረጃ በልዩ ሁኔታ በመመዝገብ ያደራጃል።
- 6/ በፖስታ ጥቅል ወደ አገር ውስጥ ስለገቡት ዕቃዎች የዕቃ ዝርዝር መግለጫ በተፈቀደ በማንዋል ወይም በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ ለኮሚሽኑ ያቀርባል።
- 7/ በፖስታ ጥቅል ለሚመጡ ዕቃዎች እና ከፖስታ ጥቅል ለሚሰበሰበው የመንግስት ቀረጥና ታክስ እንዲሁም ተያያዥ ወጪዎች ሁሉ ኃላፊነትና ተጠያቂነት አለበት።

10. ስለተሻሩ መመሪያዎች

- 1/ የፖስታ ጥቅል ዕቃዎች የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት አፈፃፀምን ለመወሰን የወጣ መመሪያ ቁጥር 38/2002 በዚህ መመሪያ ተሽሯል።
- 2/ ይህን መመሪያ የሚቃረን ማናቸውም መመሪያ ይህ መመሪያ በሚሸፍናቸው ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚ አይሆንም።

11. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

ይህ መመሪያ ከመጽናቱ በፊት የተጀመሩ ጉዳዮች በነበረው ሕግ መሰረት ፍፃሜ ያገኛሉ።

12. መመሪያው የሚፀናበት ጊዜ

ይህ መመሪያ በገቢዎች ሚኒስቴር ሚኒስትር ተፈርሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ ተፈጻሚ ይሆናል።

አዲስ አበባ _____ ቀን 2011

አዳነች አቤቤ

የገቢዎች ሚኒስቴር ሚኒስትር

